

fuertant, non minus clare annuntiata fuerat ipsius resurrectionis. Isaia xi, 10 : *Ipsam gentes deprecabuntur, et erit sepulchrum ejus gloriosum*; Ps. xv, 10, et Act. ii, 13 : *Non dabis sanctum tuum videre corruptionem*.

2° Ascensio pariter annuntiata fuerat. Ps. lxxvii, 17 : *Ascendisti in altum, cepisti captivitatem, accepisti dona in hominibus*, Eph. iv, 8; et Ps. cix : *Dixit Dominus Domino meo : Sede a dextris meis*. Porro diversae illae prophetiae naturaliter de Christo explicantur; de nullo vero alio recte explicari possunt : ergo. Vid. Matth. xxii, 43; Luc. xx, 42.

3° Deus per Ezechielem, xxxvi, 26, praedixerat, dicens : *Et dabo vobis cor novum, et spiritum novum ponam in medio vestri : et auferam cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carneum. Et spiritum meum ponam in medio vestri.....* Et per Joel, ii, 28 : *Effundam spiritum meum super omnem carnem : et prophetabunt filii vestri et filiae vestrae..... Sed et super servos meos et ancillas in diebus illis effundam spiritum meum*. Atqui duae illae prophetiae accurate completae sunt in die Pentecostes, quando Spiritus sanctus corporali specie in Apostolos descendit, et in aliis circumstantiis in quibus ipsius effectus modo sensibili apparuerunt, Act. ii, 17.

4° Juxta diversos Prophetas, Messias futurus erat desideratus, expectatio, dux, salvator gentium; gentes in eo benedicendae erant, et in lumine ejus ambulare debebant; ipse autem earum legislator esse debebat, Is. lxxv, 4, et lx, 3 : verum omnes illae qualitates Christo et soli Christo perfecte conveniunt; ipsius enim ministerio Dei notitia universam inundavit terram, et omnes gentes in eo benedictionem acceperunt : ergo.

Multae adhuc sunt aliae prophetiae plus minusve clarae, quae similem applicationem habent in Christo : eas unusquisque videre potest apud D. Huet, *prop.* 7, vel apud varios Scripturae sacrae interpretes : porro impossibile est tot prophetas adeo punctualiter casu fortuito in Christo fuisse impletas : non minus impossibile est aliquem impostorem ita se gessisse, ut cunctis divinatorum oraculorum dispositionibus se conformaverit : ex diversis ergo prophe-

tiis constat Christum esse Messiam, ac proinde ipsius religionem esse divinam.

§ II.—De comparatione miraculorum Christi cum miraculis Moysis.

Religionem Mosaicam admittunt Judaei ut divinam, quia persuasum habent divina esse miracula a Moysae patrata et in Pentateucho descripta : similiter igitur confiteri debent divinam esse religionem Christianam, si clare ipsis ostendantur miracula Christi eandem mereri fidem quam miracula Moysis : porro clare ostendere possumus miracula Christi eandem mereri fidem quam miracula Moysis.

PROPOSITIO.

Miracula Christi non minus sunt certa quam miracula Moysis.

Prob. 1°. Miracula Christi non minus certa sunt quam miracula Moysis, si dubium aequae sit impossibile : atqui dubium aequae impossibile est circa miracula Christi quam circa miracula Moysis ; si quaedam enim essent motiva dubitandi, repeterentur vel ex parte auctoris, vel ex parte testium, vel ex parte traditionis ; at sub triplici hoc respectu tam impossibile est de miraculis Christi dubitare quam de miraculis Moysis.

1° *Ex parte auctoris*. Moyses enim manifestos quidem sinceritatis et veritatis characteres praebet, ut ostendimus : at Christus, in paupertate natus, externo habitu despectus, in officina patris vitam degens, per triginta annos ut filius fabri reputatus, non minores sinceritatis et veracitatis characteres praebet : nulla quippe suspicio fraudis magis in hujusmodi hominem quam in Moysen cadere potest.

Imo, Moyses pluribus beneficiis affectionem Judaeorum sibi conciliaverat, eos a dura servitute liberaverat, bona temporalia eis promittebat, gravissimas minabatur poenas easque interdum infligebat : Christus vero apparet pauper, humilis, abjectus, omni ope et favore destitutus, sacerdotibus et magistratibus invisus ; mercedem quidem annuntiat, sed in caelo percipiendam ; in praesenti vero vita nihil

sectatoribus suis promittit, nisi probra, ignominias, odia, persecutioes, supplicia, mortem. Ergo.

2° *Ex parte testium.* Testes enim miraculorum Moysis fuerunt Judæi, Ægyptii et Idumæi, qui omnes decipi non potuerunt, decipere noluerunt, nec decipere potuissent etiamsi voluissent: sed testes miraculorum Christi, qui fuerunt Judæi et Gentiles, non magis decepti aut deceptores esse potuerunt: non solum facta miraculosa testati sunt, sed in eorum confirmationem omnes suppliciis et morti se devoverunt: porro nulli testes majorem merentur fidem. Ergo.

3° *Ex parte traditionis.* Nam 1° Pentateuchi unicus fuit auctor; octo sunt auctores librorum Novi Testamenti. 2° Ex Judæorum adversariis soli Samaritani Pentateuchum admittebant; innumeræ sectæ, tum a se invicem, tum a catholicis dissentientes, circa veritatem et integritatem librorum Novi Testamenti secum et nobis consentiunt. 3° Quando scripsit Moyses, rudes adhuc et illitterati erant homines; quando vero scripserunt Apostoli, scientiæ et artes ubique vigeant. Ergo, etc.

Prob. 2°. Illa miracula eandem saltem merentur fidem quæ numero, splendore, communicatione, modo, universalitate et effectibus, aliis licet veris præstant, aut saltem æquivalent: atqui talia sunt miracula Christi respectu miraculorum Moysis.

1° *Numero.* Quamvis enim Moyses multa patrauerit miracula, plura tamen patrauit Christus, ut ex Pentateuchi et Evangelii lectione patet.

2° *Splendore.* Christus enim omne genus morborum curavit, cæcis visum, surdis auditum, mutis loquelam, claudis gressum restituit, supra mare ambulavit, panes multiplicavit, ventis imperavit, mortuos suscitavit, et, quod majus est, propria virtute tertia die post mortem suam revixit: atqui Moyses certe non majora fecit miracula.

3° *Communicatione.* Non tantum enim Christus miracula patrauit, sed facultatem alia similiter patrandi Apostolis et discipulis suis communicavit. *Infirmos curate*, inquit apud Matth. x, 8, *mortuos suscite, leprosos mundate,*

dæmones ejicite; ex libro Actuum Apostolorum constat hanc promissionem non fuisse vanam: Moyses autem multa ipse patrauit miracula, sed nemini facultatem alia patrandi communicavit.

4° *Modo.* Quoties namque volebat Christus et quomodo volebat miracula operabatur, sive præsens, sive absens, sive verbo, sive signo, sive solo voluntatis nutu: Moyses vero nulla unquam operatus est miracula nisi præsens, aliquo signo externo, et ordinarie ab ipso Deo determinato!

5° *Universalitate.* Christus enim in omnem naturam supremam exercuit potestatem, in mare, in terram, in arbores, in elementa, in morbos, in vitam, in mortem; non in corpora tantum, sed in animas; non in homines duntaxat, sed in dæmones qui ad illius præsentiam supplices erant et tremebundi, quosque reluctantes et invitos et corporibus obsessis ejiciebat et in profunda detrucebat tartara, ut ipsi confitebantur: *Venisti ante tempus torquere nos*, Matth. viii, 29: tam varia autem non fuerunt miracula a Moysse patrata.

6° *Denique effectibus.* Licet enim splendida et publica fuerint Moysis miracula, nulla tamen gens ethnica ope illorum ad religionem Judaicam fuit adducta: contra vero tam efficacia fuerunt Christi miracula, ut idololatriam ubique penitus everterint, et universum orbem, reluctantibus cunctis cupiditatibus et frementibus terrenis atque infernis potestatibus, ad Christianam religionem adduxerint. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Miracula Moysis a Judæis et a Christianis admittuntur: miracula vero Christi a solis Christianis: ergo.

R. Nego conseq. Quamvis enim inter Judæos et Christianos de miraculis Moysis non disputetur et lis circa miracula Christi moveatur, non sequitur hæc prioribus minus esse certa: nam fieri potest ut inter litigantes res aliqua ab utraque parte admittatur, licet magis non sit certa quam ea de qua litigatur, nempe quando utriusque partis interest ut admittatur: porro Christianorum sicut et Judæorum interest ut miracula Moysis admittantur, Judæorum vero

refert quod miracula Christi sint falsa : non mirum ergo si, prioribus ab utraque parte admissis, de posterioribus licet non minus certis disputetur. Itaque non quærendum est an hæc vel illa miracula a pluribus vel a paucioribus hominibus admittantur, ut merito de illorum certitudine judicetur, sed attendendum ad vera eorum motiva : at *probavimus* miracula Christi miraculis Moysis sub omni respectu saltem æquivalere. Ergo.

Obj. 2º. Nunquam admittenda sunt miracula aliis veris miraculis opposita : at miracula Christi miraculis Moysis opponuntur : ergo.

R. Nego min. Miracula enim Christi miraculis Moysis non sunt opposita, si doctrina Christi nullo modo doctrinæ Moysis opponatur : at doctrina Christi nullo modo doctrinæ Moysis opponitur, sed illam perficit, implet et confirmat ; mirabilis namque inter utriusque Testamenti doctrinam percipitur harmonia et concordia : ergo.

§ III. — De mira connexione religionis Christianæ cum religione
Mosaica.

Probavimus multas Veteris Testamenti prophetias accuratissime in Christo fuisse impletas ; certum est illam consensionem casui fortuito aut malæ fidei tribui non posse. Sed pluribus in aliis punctis mirabilis deprehenditur connexio inter utrumque Testamentum ; in utroque enim pura, sancta et perfecta est doctrina, minus tamen perfecta in Veteri et perfectior in Novo ; in multis figuris Christus adumbratur et mysteria ejus depinguntur. Sic 1º Isaac ex muliere sterili per miraculum concipitur, Christus ex virgine ; in Isaac omnes gentes benedicendæ sunt, in Christo ab Isaac descendente omnes de facto benedicuntur ; Isaac immolandus lignum sacrificii sui in montem Moria super humeris portat, Christus ad mortem damnatus crucem bajulat in Calvariæ locum, qui est mons Moria : Joseph a fratribus venditur, et illorum omnisque terræ fit salvator ; Christus a contribulibus damnatur, occiditur, et fit omnium salvator : Melchisedech, sacerdos Domini, oblationem panis et vini præsentat ; Christus corporis et

sanguinis sui sacrificium sub speciebus panis et vini instituit. Sic 2º Agnus paschalis mactatur, sed nullum os ejus comminuitur : ita Christus a B. Joanne Baptista vocatur *Agnus* ; velut agnus in paschate immolatur, et nullum os ejus confringitur : manna e cælo divinitus immissa populum mirabiliter nutrit in deserto ; Christus de cælo descendens mirabilis corpus et sanguinem suum in sacramento vere et realiter nobis præstat in cibum : serpens æneus in deserto exaltatus sanat Hebræos illum aspicientes ; Christus in cruce affixus gratia sua mundat eos qui viva fide ipsum aspiciunt ; rupes percussa largas emittit aquas ; Christus in latere percussus sanguinem et aquam dedit in remissionem peccatorum : varia offeruntur sacrificia, agnorum, hircorum, vaccæ rufæ, etc. ; in expiationem peccatorum multæ præcipiuntur corporeæ mundationes : sanguis autem et agnorum et hircorum auferre non poterat peccata ; corporeæ mundationes animæ sortes non diluebant ; ergo hæc erant figuræ. At illæ aliæque figuræ numero infinitæ apprimè completæ sunt in Christo ; nonnullas tantum ex hujusmodi figuris quasi per transennam notavimus ; totum enim Vetus Testamentum sive in personis, sive in rebus, sive in eventibus et factis est velut ingens tabella in qua omnes Christi actiones, omnia ipsius facta, omnia sacramenta evidenter depinguntur : porro insanæ mentis esset dicere hæc casu fortuito contigisse ; solus enim Deus potuit ea sic coordinare, disponere, adducere et perficere ; ergo religio Christiana necessarium est religionis Mosaicæ complementum : ergo est divina.

Qui mirabilem hunc inter utramque religionem concentum fusius evolutum legere intenderit, exquisitum adeat opus D. *Huet*, Abrincensis episc., vel etiam ornatisimum opus gallicum *le Comte de Valmont*, etc.

§ IV. — De ultima clade Judæorum et præsentis eorum statu.

PROPOSITIO.

Ex ultima clade Judæorum et præsentis eorum statu probatur divinam esse religionem Christianam.

Prob. Populus Israeliticus erat dilectus Deo et specialis

ipsius hæreditas : promissæ illi fuerant pax, tranquillitas sempiterna, terræ Chanaan possessio, victoria de hostibus perfecta, denique temporalis felicitas, si fidelis erga Deum permaneret : hæc passim in Pentateucho leguntur, præsertim in Deu teronomio et in Prophetis, nec a Judæis negantur. Nunc autem ille populus omnis generis calamitatibus et miseris a decem et octo sæculis subjacet; e patria ejectus, per orbem universum dispersus, in servitutem redactus, cunctis gentibus opprobrium et derisio factus est. *Unde sic argumentari licet*: Vel promissiones divinæ falsæ sint necesse est, vel Judæi propter grande aliquod scelus affliguntur : at prius dici non potest, et ipsi Judæi illud velut impietatem rejiciunt : ergo propter grande aliquod scelus affliguntur : porro grande hoc scelus aliud esse nequit præter rejectionem et occisionem Messie in persona Christi; æquitas enim exigit ut pœna delicto sit proportionata; pœna igitur omnium gravissima gravissimum supponit delictum : at nullum in Judæis inveniri potest hujusmodi delictum præter rejectionem et occisionem Messie in persona Christi; hoc enim aliud delictum esset vel idololatria, vel gravis altera legis Mosaicæ infractio : atqui neutrum dici potest.

1° *Non idololatria*; nec enim in Scripturis, nec in historia profana legitur gentem Judaicam in idololatriam prolapsam fuisse a reditu ex captivitate Babylonis. 2° *Non gravis alia legis Mosaicæ infractio*; nam ab illo tempore multo accuratius quam antea legem Mosaicam observaverunt, et etiam nunc plurimi, quantum fieri potest, illam observant; his autem nostris temporibus multi inter eos nonnisi origine et nomine Judæi sunt et cum rationalistis sapiunt. Ergo.

Aliunde, quoties Judæi in idololatriam vel in gravia alterius generis crimina prolapsi sunt, nunquam tam graves et tam longas subierunt pœnas. Nam 1° ipsa Babylonis captivitas nonnisi septuaginta fuit annorum. 2° Quoties sub manu Domini se humiliabant et ad ipsum suppliciter clamabant, statim a pœnis misericorditer eximebantur. 3° Frequenter Deus mittebat Prophetas qui eos in afflic-

tionibus consolarentur, ut constat ex Scripturis : Judæi vero a tot sæculis sunt captivi et omni spe redeundi in patriam destituti, in miseria sua ingemiscunt, clamant ad Dominum, legem ejus observant, nec tamen exaudiuntur : ergo crimen eorum non est idololatria, nec alia legis infractio. Ergo. Hinc Prophetæ futuram Judæorum cladem soli Messie rejectioni et ejus occisioni tribuebant, præsertim Daniel, cap. ix, 26.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1° Non ex odio, sed ex ignorantia Judæi occiderunt Christum, ut ipse testatur, Luc. xxiii, 34 : *Pater, dimitte illis; non enim sciunt quid faciant*; et B. Paulus, I Cor. ii, 8 : *Si cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent*. At culpa ex ignorantia commissa non tantam meretur pœnam. Ergo.

R. *Nego maj.*, et dico Judæos Christum occidisse non tantum ex ignorantia vincibili, quæ tamen a culpa non excusat, sed etiam ex invidia et odio; id enim testantur Evangelistæ : v. g. Matth. xxvii, 18; Marc. xv, 10; et Christus pro eis rogans, quando dicit : *Non enim sciunt quid faciunt*, solummodo intendit Deo Patri suo aliquod allegare motivum quo efficacius eum impellat ad veniam eis concedendam; quicumque enim officium mediatoris pro delinquentibus suscipiunt, eos quantum possunt solent excusare : sic Christus se gerit, Deum ut homo pro persecutoribus enixe rogans : ipsius autem persecutores, licet gravissimæ culpæ rei, aliquo modo tamen excusabiles erant; culpa namque eorum ex eo minuebatur quod actualiter Christum et Filium Dei non agnoscerent, quia furore et malitia erant obcæcati. Eodem sensu intelligenda sunt B. Pauli verba : *Si cognovissent, etc.*, et ista I ad Thimot. i, 13 : *Misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci*. Ergo.

Inst. 1°. Repugnat Deum per tot sæcula universam Judæorum gentem punire propter quorundam privatorum scelus : atqui mors Christi fuit opus quorundam privatorum, non vero totius gentis : ergo.

R. Nego min. Illud enim crimen opus quorundam privatorem dici non potest, sed merito toti tribuitur genti, quod nomine totius gentis illud approbantis fuit patratum: atqui Christus in nomine totius gentis Judaicae approbantis fuit occisus; nam fuit damnatus a synagoga, a principibus populi, a scribis et legis doctoribus: populus autem Judaicus ex omni parte in Jerusalem congregatus propter festum Paschae videbat et applaudebat, clamabat et dicebat: *Tolle, tolle, crucifige cum*, Joan. xix, 15; *Sanguis ejus super nos et super filios nostros*, Matth. xxvii, 25. Ergo. Quinimo, etiam nunc tota gens Judaica occisionis Christi, quantum in se est, fit rea; factum enim majorum suorum approbat, Christum pertinaciter negat et blasphemam, damnationi ejus libenter subscribit, et sanguinem ejus imprecando postulare non cessat. Ergo.

Inst. 2º. Si Judaei tam dure tractarentur propter rejectum Christum, eodem modo tractari deberent caeterae gentes quae pariter Christum rejiciunt et detestantur: at tamen illud non evenit: ergo.

R. Nego maj. quoad sequelam. Quamvis enim Judaei ita propter rejectum Christum tractentur, non sequitur eodem modo tractandas esse caeteras gentes quae pariter illum rejiciunt; quia respectu Dei grande est discrimen inter Judaeos et alias gentes; Deus enim solemne cum Judaeis iniit pactum, et multo pluribus eos cumulavit beneficiis quam caeteras gentes: si ergo ingratos se ostendant, pactum sancitum infringant et transgrediantur, multo magis sunt rei, ac proinde multo majorem merentur poenam. Praeterea, Judaei non tantum rejecerunt Christum, sed insuper illum contumeliis, suppliciis et crudelibus tormentis affecerunt, et turpissima morte peremerunt, quod nulla gens altera fecit. Ergo.

Inst. 3º. Si gens Judaea propter rejectum Christum sic affligatur, Christianorum regna deberent e contra jugiter florere et omnis bonis abundare: atqui hoc non contingit: ergo.

R. Nego maj. In tota enim praesenti quaestione contra Judaeos ratiocinamur per argumentum ad hominem, nempe

ex variis Scripturae textibus, in quibus, juxta ipsos, perfecta illis promittebatur temporalis felicitas, si jugiter fidele praestarent Deo obsequium: nos e contra contendimus totum Christi nobiscum foedus in bonis duntaxat spiritualibus esse constitutum: ergo ex statu temporali Christianorum nihil adversum nos concludi potest.

Inst. 4º. Decem tribus Israel quae in Media et in variis Assyriae partibus remanserant, occisionis Christi non fuerunt complices: atqui tamen semper remanserunt in captivitate: ergo.

R. Nego min. Nam, post captivitatem Babylonicam, omnes Israelitae facultatem habuerunt cum Judaeis redeundi; plurimi quidem redierunt et unicam gentem cum Judaeis composuerunt; caeteri vero qui apud Medos et Assyrios remanere voluerunt, cum illis commixti, religionem ac leges patriae deseruerunt, et ab illo tempore ad populum Judaicum pertinere cessaverunt: dici ergo non potest eos in captivitate remansisse. Ergo.

Inst. 5º. Non Judaeorum, sed Romanorum auctoritate crucifixus est Christus: ergo Judaei tantam non patiuntur cladem ob rejectionem et occisionem Christi.

R. Nego conseq. Judaei namque hanc cladem merito dicuntur pati ob Christi rejectionem et occisionem, si revera mors Christi ipsis tribuenda sit: atqui mors Christi Judaeis tribuenda est, licet auctoritate Romanorum fuerit crucifixus; monnisi enim accusante et constanter postulante Judaeorum concilio, haec damnationis sententia lata fuit; ad eam Judaei quasi invitum duxerunt Pilatum, Romanorum praesidem; damnatum Christum contumeliis affecerunt, morti ejus adstiterunt ac feroci gaudio consenserunt, impiis dieteriis ei patienti et morienti illuserunt; hanc patrum suorum agendi rationem approbaverunt quotquot ab illo tempore fuerunt Judaei: ergo deicidii merito omnes reputantur rei. Ergo.

Constat igitur praesentem luctuosam Judaeorum calamitatem soli Messiae rejectioni et occisioni in persona Christi tribuendam esse. Deus ipse uno saltem miraculo evidenti hanc interpretationem confirmavit.

Nam Julianus Apostata, potentissimus Romanorum imperator, in odium Christi Judæos sub ægidio suo accepit eosque in pristino statu restituere voluit; undique eos in Jerusalem convocavit et templum instaurare cœpit: at operantes breviter ab opere cessare coacti sunt, Deo contra eos evidenter pugnante; factum sic refert Ammianus Marcellinus, testis oculatus, ethnicus, Juliani amicus et laudator, ac proinde minime suspectus, lib. 23, cap. 1.

« Julianus imperii sui memoriam magnitudine operum gestiens propagare, ambitiosum quondam apud Jerosolymam templum instaurare sumptibus cogitabat »
 « immodicis, negotiumque maturandum Alpio dederat »
 « Antiochensi: cum itaque rei idem fortiter instaret Alpius juvaretque provinciæ rector, metuendi globi flammarum prope fundamenta crebris assultibus erumpentes, fecerunt locum, exustis aliquoties operantibus, inaccessum; hocque modo, elemento destinatus repellente, cessavit inceptum. » Factum istud a pluribus hujus temporis ecclesiasticis auctoribus relatum, v. g. a S. Ambrosio, a S. Chrysost., a S. Gregorio Nazianz., a Rufino, Socrate, Sozomeno, Theodoreto, etc., certe in dubium revocari non potest: atqui evidenter est miraculosum: ergo. Vide circa illud factum, *Bullet, Histoire de l'établissement du Christianisme; Houtteville*, et præsertim *Dissert. de Warburton, sur les tremblements de terre arrivés à Jérusalem sous Julien l'Apostat.*

ARTICULUS SECUNDUS.

DE DIVINITATE RELIGIONIS CHRISTIANÆ ADVERSUS INCREDULOS.

Jam probatum est religionem Christianam esse divinam: multæ adhuc solidissimæ ejusdem veritatis supersunt demonstrationes undique velut scaturientes. Cum omnes specialiter evolvere non possimus, præcipuas tantum seligemus easque educemus 1° ex prophetiis Christi; 2° ex miraculis ejus; 3° ex ipsius resurrectione;

4° ex illius doctrinæ excellentia; 5° ex mira ejusdem doctrinæ propagatione; 6° ex martyrum multitudine et constantia,

§ I. — De prophetiis Christi.

PROPOSITIO.

Divinitas religionis Christianæ probatur ex prophetiis a Christo editis.

Prob. Multa enim Christus prænuñtiavit, tum de seipso, tum de discipulis, tum de religione sua, tum de Judæis.

1° *De seipso.* Nam Matth. xvi, 21: *Cœpit ostendere discipulis suis quia oporteret eum ire Jerosolymam, et multa pati a senioribus, et scribis, et principibus sacerdotum, et occidi, et tertia die resurgere;* cap. xx, 18: *Ecce ascendimus Jerosolymam, et filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et scribis; et condemnabunt eum morte, et tradent eum gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum; et tertia die resurget.*

2° *De suis discipulis.* Trinam enim prædixit negationem Petri cum horæ determinatione: *Amen dico tibi, quia in hac nocte, antequam gallus cantet, ter me negabis,* Matth. xxvi, 34; prodicionem Judæ annuntiavit, Joan. xiii, 21, 26: *Quia unus ex vobis tradet me.*

3° *De sua religione.* *Ubicumque prædicatum fuerit hoc Evangelium, in toto mundo dicetur et quod hæc fecit in memoriam ejus,* Matth. xxvi, 13. *Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum,* Joan. xii, 32. *Eritis mihi testes in Jerusalem, et in omni Judæa, et Samaria, et usque ad ultimum terræ,* Act. i, 8. *Euntes docete omnes gentes,* Matth. xxviii, 19.

4° *De Judæis* plurima prædixit, nempe urbis Jerusalem destructionem, templi eversionem, reipublicæ ruinam, totius gentis cladem; signa antecessura, circumstantias, tempus et modum descripsit; dicit enim vallandam esse civitatem undique, coangustandam et penitus everendam, ita ut non remaneat lapis super lapidem qui non destruat, Matth. xxiv, 2. Declarat futuras esse seditiones,